

IZHAJA VSAKI DAN

ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj
Pozornosti številke se prodajo po 3 kv. (6 stotink)
v mnogih točkah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici,
Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu,
Ajdovščini, Postojni, Dombergu, Solkanu itd.
CENE OGLASOV se računajo po vrstah (širine 73 mm, visoke
24 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink;
za ovrhne, zabavne, poslanice, oglase denarnih zavodov
po 10 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka na-
daljša vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa
10 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave
Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasiło političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAS

za vsa leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na
naročbe brez dopolnjen naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na tedensko izdajo „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovani
pišma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik
konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcijska
lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 13.
Poštno-hranilni račun št. 841-652.
Telefon šte. 1187

BRZOJAVNE VESTI.

[Poljedelski minister Ebenholz.]
PRAGA 10. Poljedelski minister dr. Ebenholz odpotoval je danes zjutraj na Du-
naj v spremstvu sekcijnega načelnika barona
Sackena.

Svetovna razstava v Bruselju.
DUNAJ 10. Belgijska vlada je oficijelno
povabila avstrijsko vlado, naj se vdeleži svet-
ovne razstave, ki bo leta 1910 v Bruselju.
Zadnja belgijska svetovna razstava je bila
leta 1905 v Litihu.

**Avstro-ograska banka in obrestna
mera.**

DUNAJ 10. Generalni svet avstro-ogrške
banke je sklenil obrestno mero v eskomptu
znižati na 5 odstotkov, pri Lombardih na 5
in pol in pri drugih državnih papirjih na 6
odstotkov.

**Izlet delegatov v Trst, Palo in na
Reko.**

DUNAJ 10. V ponedeljek ob 8 in pol
uri dopoludne odide z južnega kolodvora po-
seben vlak, ki prepelje avstrijske in ogrske
delegat v Trst, kamor jih je povabil načel-
nik vojne mornarice grof Montecuccoli, da
si ogledajo naprave vojne mornarice v Trstu,
Pali in na Reki.

**Sprememba na banki stolici
v Hrvaški.**

BUDIMPEŠTA 10. Uradni list je pri-
občil cesarjevo ročno pismo, s katerim se
ban pl. Bakodczay v milosti odpušča s svo-
jega mesta ter se mu podeljuje čast tajnega
svetnika. Drugo cesarjevo ročno pismo ob-
nega imenovanje barona Pavla Raucha banom
Hrvaške, Slavonije in Dalmacije.

Zdravje romunskega kralja.
BUKAREŠT 10. (Agence Romaine)
Kralj se počuti izvrstno. Želodčne bolečine so
ponehale.

Maroko.
MARSILJA 10. Danes popoldne je
dospel semkaj general Drude ter zvečer od-
potoval v Pariz. Oficijelnega vsprejema ni
bilo.

Škof Fiad
PARIZ 10. Umrl je škof Fiad iz Mou-
bana.

Oproščen župan.
PARIZ 10. Porotno sodišče v Chalonne
sur Saonne je oprostil župana Raquilleta iz
Merureya, ki je bil obtožen radi nekega an-
timilitarističnega članka.

Mraz.
PARIZ 10. Danes je nastal tukaj hud
mraz. Tudi iz vztočne Francoske in z Jure
poročajo o velikem mrazu.

Viharji, plohe, zima.
KODANJ 10. Promet na glavnih pro-
gah je v sled snežnega meteža skoraj popol-
noma ustavljen. Včeraj je prišla v Kodanj
samo pošta iz Kiela in iz nekaterih mest
Zelazda.

LONDON 10. Za dva dni divja na
Angleškem silen vihar. V mnogih krajih so
bile velike plohe. Prihajajo tudi poročila o
nesrečah na morju.

PODLISTEK.

Doživljaj Valterja Šnafa.

Vesela dogodka iz nemško-francoske vojne.
Guy de Maupassant.

Naenkrat mu je prišla misel: „Ako bi
bil vsaj jetnik!“ In njegovo srce se je treslo
želje, silne, neizmerne želje, da bi ga vendar
vjeti... Vjet! Potem bi bil rešen, potem bi ga,
varnega pred puškami in sabljami, v kakem
dobrozavarovanem zaporu hranili in negovali.
Vjet biti! Kakšen sen!

In takoj je bil storjen njegov sklep:
Hočem položiti orožje in se pustiti vjeti! Vata
je, odločen, da izvede svoj načrt nemudoma.
A novi strahovi, nove neprijetne misli so ga
potisnile zopet nazaj v njegovo skrivališče.

Kje naj se dá vjeti?
Kako? Komu? In strašne slike, slike
smrti, so vstale naenkrat iz nova pred nje-
govimi očmi.

V kako strašno nevarnost se je podajal,
če se je drznil tako s svojo daleč vidno,
svetlo čelado vun v deželo!

Če naleti na kmete? surove kmete, ki bi
izgubljenega sovražnega vojaka gotovo takoj
pobili kakor psa? Gotovo bi ga masakrirali

Železnica med New Jorkom in Brooklinom.

NEW-JORK 10. Včeraj je bila otvor-
jena nova podzemna železnica med New
Jorkom in Brooklinom.

**Pruska poslanska zbornica. — Pred-
log za uvedbo splošne in enake vo-
lilne pravice.**

BEROLIN 10. Zbornica in tribune so
gosto zasedene. Na dnevnem redu je pred-
log svobodomiselnih stranke za uvedbo splošne,
easke, direktne in tajne volilne pravice za
drželnozborske volitve na Pruskem in za dru-
gačno razdelitev volilnih okrajev. Predlog je
utemeljeval posl. Träger (svobodomiselnja
ljudska stranka). Predlog je bil odklonjen.

BEROLIN 10. Povodom interpelacije
svobodomiselnih ljudske stranke o uvedbi
splošne in enake volilne pravice v deželni
zboru se je predpoludne demonstrativno podalo
pred deželno zbornico okoli tisoč delavcev. V
okolici kraljeve palače so bili močni oddelki
policijske. Okoli poludne se je nabralo pred
deželno zbornico več tisoč oseb. Ko se je
pripeljal državni kancelar knez Bülow so za-
dneli živio-klici, slišati je bilo pa tudi klice:
Mi hočemo splošno volilno pravico.

Rusija.

Roparski napad na poštno blagajno.

BEROLIN 10. Wolfov biró poroča iz
Varšave: V minoli noči je neka oborožena
četa vdrla v kolodvorsko poslopje postaje So-
kolov ter oropala poštno blagajno. Roparji so
vrgli proti železniškim stražarjem bombo. V
boju, ki se je vnel, sta bila dva vojaka ubita,
6 oseb težko, 5 pa lahko ranjenih.

Aretovanja o Petrogradu.
PETROGRAD 10. Danes je bilo skoraj
v vseh mestnih okrajih aretiranih mnogo
oseb. Ta aretovanja so brzokone v zvezi z naj-
novejšimi terorističnimi zarotami.

**Pokojninsko zavarovanje zasebnih
uradnikov.**

II.

V prvem članku smo govorili o organi-
zaciji bodočega pokojninskega zavoda in de-
želni poslovalnic. Danes si hočemo ogledati
zakon blize.

Zasebni uradniki so že delali leta in
leta na to, da se preskrbe za starost in pri-
hranijo svojem pomanjkanje in bedo v slu-
čaju smrti. In parlament privilegijev je še v
zadnjem hipu svojega življenja vsprejel zakon
dne 16. decembra 1906 l., ki so ga zasebni
nastavljenici tako željno pričakovali. Vendar
niso bili vsi zadovoljni z njim. Enemu so se
zdele premije previsoke, drugemu odkup let
neugoden. Najbolj razočarani so pa bili oni,
ki ob začetku veljavnosti tega zakona preko-
račijo mejo starosti, t. j. 55. leto.

Za poslednje vsebuje zakon res veliko
ozkornost, vendar moramo priznati, da nudi
večini zasebnih uradnikov veliko prednosti. In,
kar je glavno: Vzame jim za primerne do-
neske najhujšo skrb za starost in svoje. Po-
misliti moramo, da je zavarovalni način
preskrbovanja za starost še najboljši. Hra-
nilni sistem se do danes še ni obnesel, zakaj

s svojimi gnojnimi vilami, lopatami, sekirami
in kosami! Pobili bi ga z vso besnostjo pre-
magancev!

Če naleti zopet na strelce? Ti divjaki
brez zakona in discipline bi ga ustrelili že
zgolj v svojo zabavo, za kratek čas, za šalo!
In že se je videl stoječega ob zidu in dva-
najst ceri je merilo nanj, z okroglimi luknji-
cami, ki so bulile vanj kakor dvanaajstero
hudih oči...

In če naleti celó na francosko armado
samo? Predstraže bi ga imele za ogleduha,
za drznega, nevarnega ogleduha, ki je šel na
lastno pet rekognoscirat — in bi mu že pri-
merno zagodli! In že je slišal zaporedne
strele vajakov, skritih v grmovju, dočim je
stal na prostem polju čisto sam in so ga
krogle, ki jih je čutil že zdaj v svojem te-
lesu, preluknjemale kakor rešeto.

Ves obupan se je torej usedel zopet.
Videl ni nobenega izhoda.

Nastala je bila v tem popolnoma noč,
črna, temna noč. Ni se genil, le tresel se je
kakor trepetlika pri slehernem malih šumov,
ki jih tema prinaša seboj. Zajček, ki je plaho
skočil mimo jarka, bi ga bil skoro poglaval v
beg. Ukanje sov mu je raztrgavalo srce, ga
polivalo z mrzlim strahom, ki je bolel kakor
telesne rane. Široko je odpiral svoje debele
oči, kakor bi hotel prodreti temo, in domi-
šljal si je sleherno minuto, da sliši korake.

le preznogno je slučajev, ko trka skrb na
vrata in tedaj mi na vrata hranilnice in pri-
hranjeni novci so izdani. Iz tega vzroka bo
imel državni zavarovalni urad veliko prednost
pred zasebnimi zavarovalnimi podjetji, ki na
prošnjo zavarovanja vračajo vplačane pri-
spevke, seveda s primernim dobičkom.

Zakonu, ki stopi s 1. prosincem 1909 l.
v veljavo, so zavezani po § 1. nameščenci v
zasebnih službah, ki so dovršili 18. leto, ki
imajo mesečno ali letno plačo in katerih do-
hodki dosežajo pri istem službodajalcu naj-
manj 600 K na leto. Imeti pa morajo ti na-
stavljenici tudi uradniški značaj. Ta
točka je zelo preporna in se osobito še ne
ve, če bodo trgovski pomočniki de-
ležni dobrot zavarovanja. Ta kategorija za-
sebnih nastavljenecv pa je tudi med seboj
needna. En del se protivi zavarovanju, med
tem ko se drugi z vso verno poteguje za
zavarovanje. Ker po zakonu odločuje v
dvomljivih slučajih politična oblast, bo na-
posled ta točka rešena le juridičnim potom.
Kakor pa zdaj stoji stvar, gre stremljenje
vlade za tem, da se trgovski pomočniki pri-
tegnejo v splošno starostno in in-
validno zavarovanje, ki se uvede
najbrže 1. 1910.

Zavarovanju zvezane osebe se uvrščajo
v 6 plačilnih razredov in sicer:

I. z letnimi premijami od 600 do 900 K;
II. z letnimi premijami več nego 900 do 1200
K; III. z letnimi premijami več nego 1200 do
1800 K; IV. z letnimi premijami več nego
1800 do 2400 K; V. z letnimi premijami več
nego 2400 do 3000 K in VI. z letnimi pre-
mijami več nego 3000 K.

K tem premijam pa se morajo prište-
vati vsakovrstni naradni premijki. (§ 3.)

Zavarovanje pa nudi sledeče dobrote:
1. Zavarovancu: rento za slučaj one-
moglosti; 2. njegovim ostalim: a)
rento za vdovo, b) vzgojevalne prispevke za
otroke, c) enkratne odpravnine zaostalim vdo-
vam ozir. otrokom. (§ 4.)

Zavarovanja deležen pa zamore postati
le oni, ki je plačeval tozadavne prispevke
skrozi 120 mesecev ali deset let. Ta zahteva
odpade, ako zadane zavarovancu smrt ali one-
moglost v izvrševanju službe. (§ 5.)

Izmero rente za onemoglost kaže
sledeča sestava:

I. plačilni razred: osnovni znesek (po
10 letih čakanja) na leto K 180, stopnjeva-
nje po 10 letih čakanja za vsakih 12 prispev-
nih mesecev 9 K.

II. plačilni razred: osnovni znesek (po
10 letih čakanja) na leto 270 K, stopnjeva-
nje po 10 letih čakanja za vsakih 12 prispev-
nih mesecev 13 K 50 st.

III. plačilni razred: osnovni znesek (po
10 letih čakanja) na leto 360 K, stopnjeva-
nje po 10 letih čakanja za vsakih 12 prispev-
nih mesecev 18 K.

IV. plačilni razred: osnovni znesek (po
10 letih čakanja) na leto 540 K, stopnjeva-
nje po 10 letih čakanja za vsakih 12 prispev-
nih mesecev 27 K.

V. plačilni razred: osnovni znesek (po
10 letih čakanja) na leto 270 K, stopnjeva-
nje po 10 letih čakanja za vsakih 12 prispev-
nih mesecev 36 K.

Po neskončnih urah polnih peklenkega
straha je zapazil skoz robidovje nad seboj,
da se je nebo svetilo. Neizmerno olajšanje
ga je obšlo, napetost je izpušila njegove ude,
poglego se je malce razburjenje njegovega
srca, oči so se mu zaprle: zaspal je.

Ko se je prebudil, je stalo solnce že
visoko, moralo je biti poldne. Noben glas ni
prekinil puste tišine naokoli; in Valter Šnaf
je začutil, da ga trpinči huda lakota.

Vzdignil se je in naredil par korakov;
noga so ga komaj nosile. Usedel se je zopet
in iz nora je začel premišljevat.

Dve ali tri ure je prevdarjal še enkrat,
kaj storiti, sklenil vsak trenutek kaj drugega,
zopet in zopet obupal, semintja pehan od
tisoč domnekov, ki so vedno zopet razdirali
njegove načrte...

Konečno mu je prišla misel, ki jo je
imel za logično in praktično. Hotel je paziti,
da pride mimo samcat, neoborožen, nobenega
nevarnega orodja ne noseč vaščan. Temu je
hotel teči naproti in mu dati razumeti, da se
mu izroča jetnikom.

Nato je anel čelado, čigar ost ga je
lahko izdala, in je pomolel svojo glavo ne-
znansko previdno iz luknje.

Ne enega živega bitja ni bilo videti.
Daleč zadaj, na desni, se je kadilo iz dimni-
kov majhne vasice. Dim brez dvoma iz ku-

VI. plačilni razred: osnovni znesek (po
10 letih čakanja) na leto 900 K, stopnjeva-
nje po 10 letih čakanja za vsakih 12 prispev-
nih mesecev 45 K.

Te rente je deležen zavarovaneec po pre-
teku 480 prispevnih mesecev brez poseb-
nega dokaza nesposobnosti, pred tem časom
pa le na podlagi neovrznih dokazov one-
moglosti (§ 11.)

Vdovska renta iznaša po § 12.
polovico rente, ki jo je dobival pokojni mož,
oziroma polovico rente, do katere si je pri-
dobil pravico do svoje smrti.

Vzgojevalni prispevek znaša
po § 15. za vsakega enojno osirotelega otroka
1/3, za vsakega dvojno osirotelega otroka 2/3
zgorajnega osnovnega zneska, do katerega so
imeli umrli rodilniki pravico.

Pravico do enkratne odpravnine
imajo vdova ozir. zapuščeni otroci onih oseb,
katerih smrt ni bila v zvezi z izvrševanjem
službe. Ta odpravnina znaša 200% tistega
osnovnega zneska pokojninske pravice, ki bi
si jo bil pokojnik pridobil po 120 prispevnih
mesečih. (§§ 18. in 19.)

V sledečih paragrafi (§§ 20—23) go-
vori zakon o izplačevanju, počivanju in za-
staranju prejemkov, ter o nasledkih nepri-
stojnega prejemanja, dalje v §§ 24—27 o
prestankih dolžnosti zavarovanja, o poročilu
premi in o zopetnem vstopu v dolžnost za-
varovanja. In v §§ 28—31 o dobrovoljnem
zavarovanju. O tem bomo še obširneje govo-
rili, ko izidejo izvršilna določila k zakonu.

Po § 33. je plačevati stalnih pre-
mij za vsak mesec (prispeven mesec):

V I. plačilnem razredu 6 K, v II. 9 K,
v III. 12, v IV. 18 K, v V. 24 K in v VI.
30 K.

Od teh premij mora plačevati v prvih
štirih plačilnih razredih službodajalec 2/3, za-
varovalec 1/3, v višjih razredih pa vsak po-
lovico. Ako pa letni premijki zavarovancu
presega 7.200 K, mora plačevati premije
sam.

K organizaciji obrata (§§ 39.
do 63.), o kateri smo govorili že deloma
zadnjič, bi bilo še omeniti, da udje načelstva
opravljajo svojo službo kakor častno službo,
torej brezplačno, in da prispeva vlada k plači
uradnikov na leto 100.000 K.

§§ 64.—63. govore o drugačnem
izpolnjevanju dolžnosti zava-
rovanja, ki se zamore izvršiti tudi pri
kakšnem nadomestnem zavodu ali z nado-
mestnimi pogodbami. Vendar morajo ti zavodi
nuditi zavarovancu za iste doneske iste pred-
nosti, kakor državni pokojninski zavod in
morajo biti pod državnim nadzorstvom.

Službodajalci so po § 73. dol-
žni priglasiati in odglašati za-
varovanju zvezane osebe, ki vstopijo v
njihovo službo, oziroma izstopajo iz nje.
Enaka dolžnost, velja tudi glede drugih iz-
prememb službe, izlazi glede druge plače.
Neresnične dejanske napovedi se strogo ka-
znjujejo, istotako prepозна naznanila. (§§
84.—86.)

Za razsojevanje o tožbah glede zahtev
zavarovancev se ustanovijo na sedežu vsakega
deželnega urada pokojninskega zavoda stalna
razsodišča, o katerih bodo izdani natan-
čnejši predpisi tekom tega leta.

hinj! In na levi, na koncu dolgega drevoreda,
se je dvigal grad z mnogimi stolpi.

Čakal je do večera, glad ga je trpinčil
čezdaje bolj. Nobenega glasu ni bilo slišati
okrog in okrog, nego tu in tam krakanje
vrane in zamolklo trkljanje notri po črevih
Valterja Šnafa.

In zopet se je zgrnila noč.
Iztegnil se je v svojem skrivališču in
zaspal; a vso noč se mu je bledlo, strašne
sanje so ga mučile, spal je bolno spanje se-
stradanega človeka...

Ob jutranji zori je planil pokoncu.
Začel je iz nova svoja opazovanja. A
okolica je ostala prazna kakor prejšnjega dne,
in nov strah se je vgnezdil v možgane Val-
terja Šnafa: Strah, da bo moral umreti la-
kote! Videl se je, kako je ležal na dnu
jarka, z zaprtimi očmi, vznak... Živel, vsa-
kovrstne majhne živalce so hitele k njegovemu
truplu in ga začele jesti, lezle pod obleko, da bi
laže dosegle mrzlo kožo. Velik krokav mu je
z ostrim kljunom kljuval oči.

Tedaj je skoro zblaznel, menil je, da se
mora zgruditi na mestu in da ne bo mogel
vstati več. In že se je pobrał, da bi — pri-
pravljen, vse tvegati, vsemu kljubovati —
tekel v vas, ko je zapazil tri kmete, ki so,
z vilami na rami, šli na polje. V hipu je
omahnil nazaj v svoj jarek.

(Konec prih.)

Danes velika gledališčna predstava „NASTOP STRASTI“ na kateri igra glavno ulogo slavni umetnik FIJAN

Pokojninski zavod in deželni uradi stoje pod državnim nadzorom in sicer izvršuje to nadzorstvo minister za notranje stvari, oziroma pristojna politična oblast.

Pokojninski zavod je pridobnine in rentnine oproščen, pač pa so rente, ki jih izplačuje, podvržene osebni dohodnini potom odbitka po izplačujoči blagajnici. Dalje so vse razprave in listnice, potrebne za osnovo in naredbo pravnih razmer med pokojninskim zavodom in njegovimi udi, oproščene pristojbine in koleka (§. 87.)

§§. 88. in 89. govorita o upravi zakladov in o letnih poročilih nadomestnih zavodov, §. 91. o ravnanju z udi rudarskih bratovskih skladnic in §. 93. obsega prehodna določila, na podlagi katerih se nalaga ministerstvu za notranje stvari, naj izdela za organizacijo zavoda potrebni statut (ustav), vzorni pravilni red za deželne urade itd.

Kakor smo že omenili v prvem našem članku, deluje ministerstvo za notranje stvari jako pridno na to, da izda pravočasno potrebna navodila. Dela je še mnogo in eno leto, ki je še na razpolago, se bo moralo zelo pridno izrabiti, da bo mogel ves aparat z dnem 1. jan. 1909 poslovati v duhu zakona. Od stalnega delavskega sveta voljeni posebni odbor za zavarovanje delavcev i. t. d. se pridno bavi z osnutkom izvršilnih določeb, dalje z obrazcem poslovnika za centralni urad in deželne poslovavnice. Tekom teh dni je dovršil svoje delo in potem izda ministerstvo za notranje stvari v najkrajšem času tozadevna določila. Mi pa si tudi izvršilne določbe ogledamo natančneje in obvestimo cenjene čitatelje.

Josip Jak.

Hrvatska.

Nova hrvatska stranka in veliki župani.

Kakor poročajo iz Zagreba, bo v kratkem imenovana nova hrvatska vlada. Definitivna je listina vlade sestavljena nastopno: Podban: N. pl. Czenkovich, pravosodje: Aranić, uk in bogoslovje: Mixich. Vsi trije so že odpotovali v Budimpešto. — Predloženi so v imenovanje tudi veliki župani in sicer za Zagreb: Škender pl. Vučetić, poštni ravnatelj; za Varaždin: Julij Jelčić; za Belovar: T. Georgijević; za Požega: Toma Kraljević; za Osijek: Julij Junković, okrajni predstojnik v miru; za Vukovar: I. pl. Hidegethy; za Ogulin: dr. Pero Gvranic; za Gospić: kakor upravitelj podžupan pl. Vucetich.

Poraz ogrske vlade.

Na Hrvatskem označajo neodvisni elementi demisijsko Rakodczay in imenovanje barona Raucha hrvatskim banom kakor pravdo blažajo in poraz ogrske vlade. Pa tudi madjarske novine uvidjajo to in se nič ne vesele te spremembe, ki jo je Wekerle insceniral njim za hrb om. Na madjarskih listih se pozna, kako občutijo to spremembo kakor velik moralen vspeh hrvatskega odpora. Wekerle je poskušal vse možno, da bi ukrotil Hrvate. Ali ni šlo. Zakon o železniški pragmatiki je moral stlačiti v en paragraf, ki ga je potem v pravem pomenu besede potisnil skozi parlament. In potem je imenoval Rakodczaya. Ta je imel nalogo, da preplasi Hrvate in izvede v Hrvatski Wekerlevo politiko. Hrvatski delegatje pa se niso dali vstrašiti in so nadaljevali borbo. Tudi to ni pomoglo Wekerlu, da so sklicali sabor in ga potam odgodili. Borba v Pešti je nadaljevala. In zgodilo se je ravno nasprotno od tega, kar je Wekerle pričakoval: Rakodczay ni oplašil Hrvatov, pač pa je hrvatski narod oplašil njega! Hrvatsko javno mnenje je bojkotiralo Rakodczaya in bojkot je vspel popolnoma — tako, da si Rakodczay ni upal pokazati se v javnosti. Nobena stranka ga ni hotela odkrito podpirati nikdo — niti iz pristašev propale „narodne stranke“ — ni hotel nikdo vstopiti v njegovo vladu, ostal je brez oddelnih načelnikov.

Sabor je dal Wekerlu primeren odgovor. Rezultat je bil — nič. Blamaža je popolna

in Rakodczay je šel, tujinski emisar se je moral sramotno umakniti. To je moralna zmaga hrvatske zavednosti in odločnosti.

Imenovanje barona Raucha pa nikakor ne pomenja še tudi materialne zmage hrvatske stvari. Rauch je velik madjaron in je vse prej nego hrvatski ban po volji naroda. Hrvatska bo morala bržkone prebiti še budih časov. Ali to ne zmanjšuje čisto nič velike moralne zmage Hrvatov. Imenovanje Raucha je le nov eksperiment ogrske vlade, morda zadnji poskus. In v dejstvu, da je eksperiment z Rakodczayem tako temeljito ponesrečil, je jamstvo, da tudi Rauch ne vspe, da bi v Hrvatski zagotovil trajen obstanek protinardnega režima, da bi urinil madjarski jezik na teritorij in v urade na Hrvatskem.

Sicer pa bodi konstatirano, da se je tudi novi ban še pred par meseci izjavil proti pragmatiki, proti kršenju nagodbe od strani Madjarov in za revizijo nagodbe. S tem je začrtal svoj politični program. Vprašanje je, da-li tudi kakor ban ostane zvest temu svojemu političnemu veroizpovedanju? Naj se zgodi to ali ono, more se reči že danes, da se eksperiment z Rauchom ne posreči. Ako bo hotel izvajati program madjarizacije pride v navskrižje z javnim mnenjem in postane nemogoč kakor je postal Rakodczay; v nasprotjem slučaju ga ne bodo trpeli Madjari. A če bi se vendar vzdržal, čeprav bo zahteval strogo in čisto izvajanje nagodbe, bo pa to znak, da so Madjari izstrelili zadnjo puško in bo to že zmaga Hrvatov v tem velikem hrvatsko-madjarskem sporu.

Sedaj je le na hrvatskem saboru, da na prihodnjih volitvah postavi svojega moža in da voli v hrvatski sabor same take moze, ki ne bodo imeli nikakih ne osebnih in ne strankarskih ozirov in ki ne bodo transigirali in ne odjenjavali pred nikomur, ko gre za srečo in bodočnost domovine.

Če prihodnje volitve na Hrvatskem izpačejo v tem smislu, potem lahko rečemo, da je Hrvatska na predvečer boljše bodočnosti in narodne svobode.

Imenovanja barona Raucha hrvatskim banom pa ne sodijo samo na Hrvatskem kakor nespeh ogrske vlade, ampak tudi drugje. Tako označa n. pr. to spremembo dunajska „Information“ kakor „veliko retirado“ pred Hrvatsko. Ta list piše: Kaj vse se ni poskušalo, da bi se Hrvatsko uklenilo? Doseglo se ni nič a vspricho fiaska. ki so ga doživeli, so se odločili v Budimpešti za previdnejšo politiko. Dejstvo, da je Rakodczay tako hitro odgospodaril, je pozdraviti le z zadovoljstvom. Dan danes se ne more več narodov kar kontumacirati. Velika Pruska, ki ima za seboj nemško državo, ne more izvršiti s tremi milijoni Poljakov. Kako naj Madjari zlomijo takov narod kakor so Hrvati? Ta misel je bila že od prvega začetka smešna in se je morala završiti z novspehom.

To je isto, kar smo gori rekli: če se bo narod hrvatski pošteno držal, mu je zmaga gotova.

Dr. Tomašić kakor kandidat.

Bivši hrvatski minister dr. Nikola Tomašić bo baje kandidiral v Draganiću in sicer na programu „narodne“ stranke.

Volilna statistika na Hrvatskem.

List „Zvono“ je priobčil statistiko volilcev v Hrvatski in Slavoniji. Skupno je sedaj 47.892 volilcev, torej dva odstotka prebivalstva. Najmanjše volilcev (1358) ima županija Lika-Krbava, največ (13.687) županija Srem, potem pridejo županija Zagreb 8528, Virovitička 5872, Belovar 4242, Požega 4096, Vukovarska 3872 in županija Varaždin 2192 volilcev. Od mest ima največ volilcev Zagreb (3505).

Novi djakovski škof.

Iz baje dobroobveščenih budimpeštanskih krogov poročajo, da bo ena najprvih nalog novega bana, da se spopolni djakovska škofijska stolica.

Baron Rauch je te dni obiskal na Dunaju papeževga nuncija ter priporočal za

djakovsko stolico zagrebskega kanonika Lj. Ivančana.

Nove volitve za sabor.

Vsled spremembe na banski stolici se rok novih volitev za sabor nekoliko zategne. Nove volitve ne bodo koncem februarja, kakor je bilo določeno, ampak že le prve dni marca. Novi sabor se pa na vsak način sestane v roku, kakor ga določa zakon.

Drobne politične vesti.

Delegacije. Posvetovanja delegacij na Dunaju prično teden pozneje, nego je bilo v začetku določeno, in sicer dne 27. januarja.

Dalmatinski namestnik Nardelli je od svoje bolezni toliko okreval, da se prihodnji mesec povrne na svoje mesto.

Povišanje častniških plač. Kršč. socialna „Reichspost“ javlja, da bo eden avstrijskih delegatov stavil konkreten predlog o povišanju častniških plač.

Abesinija in Italija. Iz Rima poročajo: Minister za notranje stvari Tittoni je prejel iz Mogadiscija na Benadinski obali brzojavko, da je 2000 Abeincev oplenilo neko karavano ter ubilo in ranilo trgovce. Ker so se napadenci obrnili za pomoč na italijanskega rezidenta v Lughu, prišlo je do spopada, v katerem je bilo več mrtvih in ranjenih. Lugh je obkoljen. Tittoni je takoj poslal vojnega ministra, naj odpošlje v Macedonijo vojne ladije nabavajoče se v Rdečem morju. Ob enem je dobil poslanik v Adis Abebi nalog, naj radi tega dogodka protestira pri cesarju Meneliku in zahteva, da se Abesince odpokliče. Sodi se, da ni Menelik o napadu znal ničesar, to tem manj, ker je italijanski poslanik že javil Tittoniju, da hoče Menelik ohraniti v Lughu status quo.

Dnevne vesti.

Ozirom na današnjo predstavo podajemo v današnjem podlistku kratko vsebino drame „Nastop strasti“.

Proslava Mandičeve petindvajsetletnice se bo vršila jutri po tem le vsopred: Točno o poludne se otvori slavnost z matinejo v veliki dvorani „Narodnega doma“. Na matineji nastopi najprej umetnica markiza Ružička Strozzi s proslavom. Na to izroči predsednik slavnostnega odbora drž. poslanec prof. Spincić s primernim nagovorom iz tržaških Slovencev in Hrvatov, obstoječ iz bronenege kipa, predstavljajočega genij dela. Za njim izroči zastopnik „Delavskega podpornega društva“ dar istega društva, krasen tintnik. Matieja se zaključí s prizorom iz „Zimskega sunca“, kar naj nekako spominja na slavljenčevo delovanje in borbe v povzdigo tužne Istre. Drugi pozdravi čestitke slavljenca se bodo vršili na banketu samem.

Matineja se oficijelno udeležijo razni oseb, priglaskenih k banketu, društvene deputacije, sicer je pa vstop na matinejo dovoljen vsakomur, tako v pritličje, kakor v galerijo.

Banket, na katerega imajo pristop vsi, ki so se priglasili (kuvert stane 4:50 K), prične ob 1 uri popoldne ter konča ob 5. uri popoldne.

Na banketu bo sviral Št. Jakobski orkester. Zanimanje za matinejo in banket je vsestransko ter se je priglasilo do večerj mnogo deputacij narodnih društev in preko sto udeležencev za banket.

Občinsko zastopstvo v Rodiku proti škofu Naglu. Prejeli smo nastopni:

Zapisnik seje občinskega starešinstva v Rodiku dne 4. prosinca 1908.

Navzoči: Župan Ivan Čepar, Fran Metlika, Fran Dobrila, Fran Babič, podžupani Anton Rapotec, Jožef Babuder, Jožef Mlač, g. Fran Rapotec, Anton Race, Franc Klun, Miha Babič, Anton Bernetič.

Navzoče starešinstvo, zbrano v današnji seji, najodločneje protestuje proti postopanju Tržaškega škofa in njegovih duhovnov proti listu „Edinost“ in proti slovenski narodnosti. Sploh se mu izreka popolno nezaupanje.

glajem na to menico odpravi Modesta, ki ji zagrozi osvetlo. Fomiljin, ki je prisostvoval temu prizoru in ki je prišel vsled večnega strahu, nemira, duševnih bojev in zasledovanj Ireninih od skrajnega obupa, zadavi Ireno v njenem budoarju, v hipu orgazma, ko ga ona vabi s zapeljivimi besedami v svoje naročje, ter se polasti par njega kompromitujočih pisem in Modestove menjice, da bi imel orožje v rokah proti pretinjam Modesta.

Splošno je mnenje, da je Modest umoril Ireno iz maščevanja, dokler ne izpove Fomiljin po mukotrpnem notranjem ognju, da je on morilec.

To bi bile glavne in suhoparne poteze dejanja. Toda to dejanje osredotočuje velikansko tragiko v nagibih, dvomih, bojznih in duševnih konfliktih glavnega junaka Fomiljina. V tej veliki ulozi, ki zahteva natančnega in globokočutstvenega umetnika, bomo imeli priliko videti danes zvečer intendanta zagrebskega gledališča, slovečega umetnika, gosp. FIJANA, ki je proizvajal to ulogo že leta 1895, ko je bila predstavljena ta igra kakor zadnja in sklepna v starem zagrebskem gledališču.

Vabi tržaškega škofa, da svoje tozadevne ukaze in navodila prekliče. Ako bo cerkev tako z nami postopala, smo siljeni Boga moliti brez takih duhovnov, ker mi zahtevamo duhovnov, ki bodo z nami čutili in bodo naše narodnosti.

Zupanstvu se nalaga, da ta sklep na pristojnem mestu priobči. Sklenjeno prebrano in podpisano.

Jožef Mlač, Anton Rapotec, Čepar, Fran Dobrila, Fran Metlika, Fran Klun, Babuder Jožef, Fran Rapotec.

Narodna mlačnost. V ulici Giulia, prav na koncu, kjer se tramvaj ustavlja (v Bošketu), se nahaja „Trattoria alla fermativa“, gospodar — Slovenec s Krasa, vsi obiskovalci te gostilne izključno Slovenci a nadpis — samo italijanski. Nečastno za gospodarja, a še bolj za obiskovalce!

Ravno tako se godi v isti ulici nekoliko nižji. Še pred nekaj meseci se je čital nad neko gostilnico napis: Gostilna — Trattoria. Danes vidiš spremenjeno tablo: Trattoria alla Colomba, brez slovenskega seveda. Pa zakaj ne?! Saj Slovenci vseeno zabavajo notri. In gospodar? No, ta je itak potomec samih rimskih cesarjev, saj že njegovo ime škripa prav po rimljansko, kaj ne — g. Carlo Scignier?!

Zahvala drž. poslancu dru. O. Rybáru. Iz sv. Križa smo prejeli: Ne avno se je naš državni poslanec drage volje odzval naši želji, da se mej nami samimi obvesti o naših potrebah in težbah. Došel je med nas v družbi z velespoštovanim našim deželnim poslancem g. Alojzijem Gorupom. V četrtek pa je g. posl. dr. O. Rybář vodil na namestništvo deputacije, izvoljeno na rečenem našem sestanku ter je z vso verno podpiral naše priitbe in se zavzel za naše potrebe.

Na tem trudu in vzglednem vršenju dolžnosti zastopnika naroda bodi g. poslancu dru. Rybáru izrečena naša najiskrejša zahvala in uverjen naj bo našega popolnega zaupanja.

Tržaški člani odbora za Mandičevo petindvajsetletnico so naprošeni, da pridejo danes ob 3. uri popoldne prav gotovo v kavarno „Balkan“ na končno posvetovanje glede slavnosti.

Za znižanje naročnine prihajajo uredništvu in upravištvu z vseh strani prošnje. Tem prošnjam naravno ni moči ustreči. Stroški za list so v zadnjem času tako silno narasli, da ni mogoče pri naročnini dovoliti nobenega popusta. Uvaževati pa je tudi, da bi se takoj na stotine naročnikov oglasilo za znižanje abonementa, čim bi le enemu dovolili popust pri naročnini. S tem bi bil list, ki je navezan edino na naročnino, silno oškodovan in bi ne mogel več pokrivati ogromnih stroškov, ki so zvezani z izdajanjem lista. Posledica tega bi bila, da bi se list moral zmanjšati v obsegu ali pa prenehati izhajati. Tega pa gotovo ne bo želel nihče izmed naših prijateljev in naročnikov. Tako piše „Slov. Narod“. Velja tudi za naš list.

Žaljenje brez konca in kraja. Naprošeni smo, da na notico, objavljeno v „Edinosti“ pod tem naslovom, priobčimo nastopno pojasnilo: Da bi bili v lekarni Picciola žalili slovenske zdravnike ali sploh koga, radi njegove narodnosti, ne odgovarja resnici. V dokaz za to, da so taka žaljenja izključena, naj služi dejstvo, da so v tej lekarni nameščeni dva Hrvata i. Slovenec, Dottičnega človeka, ki se je čutil žaljenega se je le primerno zavrnilo, ker se je nepristojno vedel — da ne rabimo drugega izraza.

Umirljen je carinski revident Ignacij Zefirin in o tej priliki mu je podeljen naslov carinskega nadornika.

Narodna Postojna tudi podlaga tujčevi peti? Pred menoj leži akt, doposlan mladenci, pristojnemu v Postojno, stanujočemu v trž. okolici, akt izdan od k. k. Bezirkshauptmannschaft Adelsberg v blaženi nemščini brez slovenske besede. Podpis: Domicelj. To je narodna — Postojna?!

Skupina za Kranjsko-Primorsko osrednjega društva c. k. poštarjev in odpravnikov obojega spola naznanja, da se je delovanje te skupine zaradi „preoblegu uradnega posla“ društvenega tajnika nekoliko zakasnilo in bojo od sedaj naprej društveni člani dobivali društveni časopis redno in brezplačno. Za vplačevanje članarine dopolnjuje se položnice, kakor hitro dojdejo ou poštno hranilišnega urada. Kdor ne dobi društvenega časopisa in želi biti člen, naj to naznani predsedstvu na Rakek.

Društvo dela za poštarje in odpravnike obojega spola ter ima do sedaj dovolj uspehe. Natančneje o tem piše naš društveni list, ki dojde členom v k atkem.

Mnenje nekaterih, da poštarji za oficijante delajo, je napčno in je preje nasprotno resnica. Gospoda, kaj pa so dosegla prejšnja poštarska društva da si so hodila četrtoletja samostojno pot?! Tako malo, da se lahko reče skoraj nič.

Kaj lahko doseže dobro organizirano društvo, pokazalo se je v zadnji božični dobi. Tovariši, vedite in imejte vedno pred očmi dejstvo, da se bodo dajalo kaj doseči le tedaj, ako bomo edini in slojni! Zbirajte se torej le pod zastavo osrednjega društva.

Slovensko planinsko društvo je priredilo dne 8. t. m. poučni večer s predava-

PODLISTEK

„Nastop strasti“.

(K današnji predstavi).

Strast in ljubezen — kakor ogenj in solnce! Na prvi mah dozdevno isti vzroki in isti učinki, a vendar kaka urnebesna bitstvena razlika! Pač se lahko dopolnjujeta druga drugo, pač lahko izhaja druga z druge: ali kaj, če prva drugo izključuje? Kaj, če je bil povod nežnemu čutstvom na jedni strani hipen izbruh strasti, a na drugi globoka brezpogojna ljubezen? Na prvi mah isto razpoloženje, a kako različne posledice!

Ta jako delikaten problem je konkretno ziral ruski pisatelj Rašanjin v svoji drami „Nastop strasti“ (izbruh strasti, hipna strast), katero bo danes zvečer proizvajalo „Hrvatsko primorsko gledališče“ na deskah Narodnega doma.

Dejanje se vrši v boljših ruskih krogih. Vladimir Mihajlovič Fomiljin živi v navidezno

mirni in nekaljeni zakonski sreči s ženo Zinaido Gregorijevno. A mir je navidezno nekaljen; kajti Fomiljina tarejo težke muke ob notraem propadu. V hipnem izbruhu strasti je bil nekdanj zaljubljeni sosedo, Hepe-neči in življenja polno amazonko Irene Petrovno Becko. A dočim se je prvotna strast njemu po prvem zadoščanju ohladila, vzbudila in razvila je v Ireni ono močno, brezmerno ljubezen, ki ne pozna ozirov. In iz tega konflikta izhaja boj z jedne strani v obrambo tihe zakonske sreče in za osvobodjenje, z druge strani za ohranitev vzceve ljubezni.

Fomiljin hoče se obraniti na vsak način Irene, ki ga vedno zasleduje s svojo ljubeznijo in ki preti sicer, odkriti vse njegovi ženi. Z druge strani zahteva Irenin bratranec Modest Nikolajevič Vilov, ki jedino vè za nedovoljeno razmerje, od Fomiljina njegovo svakinjo Aleksandro za ženo ter tudi preti z razkritji. Fomiljin ne mara dovoliti v to zvezo, ker noče dati svoje svakinjo pustolovcu. Modest zahteva od Irene podpore, da bi dobil Aleksandro. A tudi Irena, ga odbije, tim več ko ima tudi ona v rokah menjico, na katerej je Modest falsificiral podpis. Z mi-

njem v ljubljanskem „Mestnem domu“ in to ob velikanski udeležbi, kajti prisotnih je bilo 500—600 oseb.

Predaval je šolski nauczornik g. Ljudevit Stiasny, navdušen planinec o svojem potovanju na severni večni led. Popisal je vožnjo ter nešteto izletov ki jih je napravil v družbi hribolazcev v ta ali oni k.aj. Predavanje je bilo združeno tudi krasni skroptičnimi slikami večnega ledu, polnočnega solca. Zanimivo predavanje je bilo burno pozdravljeno od mnogostevilnega občinstva, ki se je izlasti v zadnjem času začelo kaj živo zanimati za delovanje našega slovenskega planinstva.

Po zborovanju se je vršil tudi vesel sestanek in tu je bil na dnevnem redu tudi naš veliki planinski ples v Trstu, ki se bo vršil v soboto dne 1. februarja v vseh večjih prostorih našega „Narodnega doma“.

Koncert pevskega društva „Zarja“ v Rojani ki se je vršil na novega leta dan v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojani, vspeh je nad vse pričakovanje.

Ko je odigral izvrstni vojaški orkester svoj komad, dvignil se je zastor, in na odru smo zazrli lepo razvrščen močan mešani zbor. Arija iz opere „Maričon“ od Albinija, ki jo je pel mešani zbor se spremljevanjem orkestra, je bila nekaj divnega in so jo peli z vso preciznostjo. Moški zbor „Vinska“ ni bil prav srečno izbran. Mešani zbor „Po travnikih“ od I. Carlija so dobro izvajali. Istotako ženska zbor „Cvetlice“ od F. Gerbiča in „Pogled v nedolžno oko“ od Volariča, ki so ju pevke pele se spremljevanjem orkestra.

„Slovo“ od H. O. Vogriča, tenor solo, ki ga je pel g. I. Jez se spremljevanjem orkestra, nam je jako ugajal. Posebno pa lepi glas g. Jeza. Žal, da se mu je poznalo neko utrujenost, kar pa ni nič manjšalo efekta ki ga je dosegel s to precej težko skladbo. Lahko rečemo, da takih prvih tenorjev smo še malo slišali v Trstu in okolici. Mešani zbor „Ruža i djeva“ od H. O. Vogriča je tako ugajal občinstvu, da se je moral na občo željo ponavljati.

Krona vsemu koncertu pa je bilo „Krajevno tvoje“ od Vogriča se spremljevanjem orkestra. Ta zbor traja kake pol ure. Tu so pokazali pevci in pevke vso svojo sposobnost. Gosp. Vogrič je lahko ponosen. V tej skladbi so pokazali pevci vso svojo veljavo. Posebno moramo konstatirati, da so nas sprani kar očarali. Skratka: ta nastop „Zarje“ je bil res eden najboljših. Posebno nam je imponiralo dejstvo, da ima kapelnik g. Vogrič popolaoma v svoji oblasti ves zbor in njegova zasluga je, da je tako dobro izšolan.

Ta prireditelj nam je z pet pokazala, kolike važnosti so pevska društva za naš kulturni napredek.

Hrvatsko primorsko gledališče.

Danes bo predstava v velikem stilu. Slavni umetnik Fijan nastopi v ruski drami „Nastop strasti“. O tej drami govorimo v današnjem podlistku, o genijalnem umetniku pa smo tudi že spregovorili. Tu bodi le povedano, da vloga Tomiljina, ki jo igra mojster Fijan, je ena najlepših njegovih kreacij. Kar on v isti podaje, je višek umetnosti: zlasti v tragični sceni, ko ga strast zavaja do zločina, to kar vibrira v njem, vibrira oder, vibrira vse gledališče. Kdor je to sceno enkrat videl, je ne pozabi, dokler bo živ.

Vloge so tako le razdeljene:

Vladimir Mihajlovič Tomiljin, selški plemič g. Andrija Fijan, Zinida Grigorjevna njegova žena g. Proticka, Aleksandra Grigorjevna (Sura) njena sestra g. Audjelkovička, Irina Petrovna Bečka selška plemkinja g. Hajduškovič, Modest Nikolajevič Vilov njen rojak g. Veselinovič, Andrija Pavlovič Ljubin, doktor g. Hajduškovič, Konstantin Semenovič Zivjagin, preiskovalni sodnik g. Pratič, Spiridon Ivanovič Kamnjen, polkovnik: penz. g. Grünhut, Apolon Feodorovič Goriljin, sosed Tomiljenov: g. Ambros, Vera Vasiljevna žena mu: g. pl. Prugovečkova, Lakej Tomiljenov: g. Zivoković, Lakej Irere Petrovna g. Kešehevič.

Predstava začne točno ob 8. uri zvečer.

Književnost in umetnost

FIJAN v Trstu.

Gospod **ANDRIJA FIJAN**, intendant „Hrv. deželnega gledališča“ v Zagrebu. Prvi in največji jugoslovanski dramatski umetnik, gostoval bo dobrovoljno v svojih dveh najboljših ulogah v tukaj nahajajočem se HRVATSKEM PRIM. GLEDALIŠČU v

„Narodnem Domu“.

Gostovanje se vrši nastopnim redom:

Danes, dne 11. t. m.:

„NASTOP STRASTI“

Moderna ruska drama. Spisal B. RAKŠJANIN.

Jutri, v nedeljo, 12. t. m.:

: HAMLET :

Spisal V. SHAKESPEARE.

Za ta komad poslalo je vse potrebne originalne kostume in orožje „Hrvatsko dež. gledališče“ v Zagrebu.

Opozarja se p. n. občinstvo na to veliko in redko umetniško gostovanje.

Tržaška mala kronika.

Tatovi na ladiji. Avgustin Matušić, mornar na parniku „Styria“ je dal aretirati premogarja Romeja B., 18 let starega, ker mu je na krovu vkradel poltretji napoleon. Na krovu istega parnika je bil tudi aretirani premogar Hilarij W., 18 let star, radi tatvine ene kitare, ki jo je zagrešil na škodo dveh grških potnikov, in radi sume, da je vkradel čuvstvu na ladji, Anton Vuković, tri in pol napoleone.

Svedrovci zasačeni na delu. Včeraj okolo 4. ure jutraj se je naš poročevalec ravno vračal po redakcijskem delu domov, ko je zapazil na oglu ulice Acquedotto in ulice delle Acque, nasproti kavarni „Central“, malo gručo ljudi, ki so vsi tiho in pazno gledali navzgor proti ulici delle Acque v smer proti bolnišnici. Med njimi je bila straža, ki je zadrževala ljudi na ulici Acquedotto in pazila, da ne bo ropota in glasnega govorjenja. Naš poročevalec se je seveda pridružil k oni četi, in takoj mu je bila jasna vsa situacija. Pred drugo hišo ulice delle Acque od Acquedotto navzgor stale so nekatere straže in nek gospod in prisluškovali na vrata pritičnega skladišča.

Nekaj minut namreč pred prihodom našega poročevalca je bil zaslislal železniški uradnik Armand vitez Janiszewski, ko je šel po ulici delle Acque, da je nekaj ropotalo v skladišču spedijske tvrde Cisilino in Peatani. Sumil je takoj, da bi mogli biti notri tatovi, in poklical je bil straže, kojih se je kmalu nabralo na pol tucata in razpostavilo se ob vseh vhodih do hiše. Poslalo se je takoj tudi stražo po gospodarja Cisilino, ki stanuje v ulici Gatteri št. 10.

Tekom one pol ure, predno je dospel gospodar, pa se je prisluškovalo, straže z uhom ob ključavnici, radovedneži pa, in med njimi — ne pozabite nanj — naš poročevalec, kakih dvajset korakov daleč. Vlada je grobna tišina, vse je stopicalo na prstih; notri pa se je delalo, da je bilo veselje. Slišalo se je neprenehano ropotanje, kakor da bi kak konj udarjal s kopitom; videlo se je tudi, da je notri brlela kaka luč. Vlic temu vladalo je med p. n. prisluškovalci splošni skepticizem. Naravno, v Trstu ni nas policija preveč razvadila s zasačevanjem tatov pri gorkem delu, kamoli svedrovcev. Ugibalo se je razno, ni pa tudi manjkalo šaljivcev, ki so pripisovali ropot konju, psu, mačkam in celo podganam.

Tu se je pa pokazal gospodar. Napetost je stopila do vrhunca. Straže so se zbrale okolo vrat, v rokah samokres, nadzornik je potegnil sabljo. Tihoma so se sedaj priplazili k vratom skladišča tudi radovedneži, med njimi tudi . . . — vrag vzami i vašega poročevalca, poročajo c. čitatelji, saj je vemo da je tudi on vtaknil svoj nos . . . Toda ne šlimo se, ker stvar je peklensko resna . . . Sedaj je gospodar pazno in neslišano vtaknil ključ v ključavnico. Notri so še vedno korajžno ropotali. Moment ni brez tragičnosti. Tu energičen potisk na ključ, vrata se odpro, noter pridrijo straže, zapazijo se bliskoma nekatere postavbe, neka od njih urno ugasne svečo, slišijo se kliči: „V imenu zakona!“ in ob svetlu žveplenk zagledajo se tri žalostne postavbe, dve stoječi kakor Lotova žena ob blagajni, ena pa, ki se skuša skrivati. A tudi tega so kmalu zgrabili in on plinovi luči so stali pred stražami zasačeni svedrovci.

V skladišču oziroma v obeh pisarnicah na levo in desno stran skladišča je vladal strašen nered; vrednostni papirji in dokumenti so bili razmetani na mizah in po tleh. Blagajnica, ko so jo bili svedrovci obrnili okolo njene osi, pa je kazala dve veliki luknji v okrožju 12 cm. V isti se je nahajalo le 300 K v gotovini, od kojih so bili svedrovci že vzeli 60 K, in vrednostni papirja za ceno 3000 K. Vlomljeni so bili vsi predelki pisalne mize. Tudi v drugi pisarni na desno, ki spada solastniku tvrde, g. Petani, je bilo vse v neredu, toda blagajnice se niso bili dotaknili. Policija je našla celo svedrovsko delavnico, osem svedrov raznih vrst, žago, klešče, pilo, železni rog, vitrihe, usnjate rokavice in še drugih stvari.

Tatovi so vstopili v skladišče po veži hiše, otvorivši glavna vrata z vetrihom, prišli so potem na dvorišče, kjer so odžagali kos lesenih vrat, ki vedejo iz dvorišča v skladišče, in vstopili potem noter skozi napravljeno odprtijo.

Tatovi so Alojz Lorenzutti iz Izole, star 37 let, stanujoči v ulici del Bosco št. 10, duinar brez posla. V njegovem žepu so našli onih 60 K. Drugi je Guidon Ladieb, star 28 let, iz Hrenovice pri Postojni, stanujoči v ulici F. Cappello št. 7, mizar, že leta 1900 izgnan iz Trsta, in Emil Iss, star 24 let, iz Benetke; došel je bil sem pred kratkim iz Vidma. Kakor se vidi, precej internacionalna tvrda.

Ako se pomisli na lego skladišča: v bližini najbolj živaune ponočne kavarne v Trstu, pred katero stoji vedno patrolja varnostnih straž, in par korakov daleč inspektorata v ul. Chiozza, potem se res ne moremo načuditi predrznosti teh tatov, ki so še delali s takim ropotom, kakor da bi sploh pozvižgali na vso policijo.

Koledar in vreme. Danes: Higin pap. — Jutri: — I. nedelja po Sv. Treh Kraljih. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 8° Cels. — Vreme včeraj: megla, oblačno, veter. **Vremenska napoved za Primorsko:** Oblačno s posamičnimi padavinami. Zmerni vetrovi. Temperatura hladna. V začetku slabo vreme, potem polagano boljšanje.

Trgovina s pohištvom Peter Jeraj Trgovina s pohištvom
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfineje vrste
in po jako nizkih cenah.

Dr. RUD. ŠORLI

ZOBOZDRAVNIK

klinike za zdrav. zob v Berolinu.

Plombovanje - UMETNI ZOBJE

NAJPOPOLNEJŠA METODA:

Jzdiranje zobov brez vsake bolečine.

URAVNANJE SLABO ZRASLIH ZOBOV.

Sprejema od 9.—1. in od 3. 6. popoldne.

CORSO 49, uhod ul. Silvio Pellico 1.

LORENZO BRUNA

TRST, ulica S. Anastasio 9.
Telefon št. 1432

Skladišče drv za ogenj, lesa za polje, oglje iz drvi in COKE

Hidravlični cement, angleške opeke, katerik ne pokvari ogenj in druge vrste materiala za zgradbe, kakor tanke opeke, gašeno apno itd.

Zaloga tu- in inozemskih vin, spirita in likerjev v in razprodaja na debelo in drobno

TRST. — JAKOB PERHAUC — TRST

Via dell'Acque št. 6. (nasproti Kof. Central).

Velik izbor francoskega šampanca, peničih dezeritov, talijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux, Burunder renskih vin, Mosella in Chianti. — Rum, (enjak, razna žganja ter posebni prietni tropinovec, slivovec in brinjevec. — Izdelki 1. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vsaka naročila se takoj izvrši. Razpošila se po povzetju. — Ceniki na zahtevo iz franko. — Razprodaja od pol litra naprej.

VABILO

na

redni občni zbor

Gospodarskega društva v Škeđnji

ki se bo vršil

v nedeljo dne 2. svečana ob 3. pop.

v lastnih prostorih.

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo revizorjev.
2. Poročilo tajnika.
3. Blagajnika.
4. Sprememba pravil.
5. Eventualnosti.

Na obilno udeležbo uljudno vabi

Odbor.

V pekarni in sladčičarni

VINKO SKERK, Trst via Acquedotto 15

in v podružnici via Miramar 9 se dobi vedno svež kruh, najfinejša moke, čokolado, fina dezeritna vina v buteljkih, raznovrstne biškote, tudi za čaj. Sprejme se naročila za torte in krokanke. — SPECIJALITETA: PUSTNI KROFI.

Sladčičarna JOSIP WEBER

Trst — ulica Carlo Ghega št. 4 — Trst

Sprejme naročila za vsakovrstne prilike, kakor ženitovanja, krsto itd. itd.

Velika izbira najfinejšega mandorlata.

Sprejme se poštne pošiljave.

TOVARNA POHIŠTVA

Aleksand. Levi Minzi

Trst — ulica della Cesa št. 46.

Zaloge:

Piazza Rosario št. 1.

Ulica Lazzaretto vecchio št. 36.

Trajna zaloga pohištva:

ulica della Sanità št. 14.

Pisarna:

ulica Lazzaretto vecchio št. 36.

Katalogi, načrti in proračuni na zahtevo.

Telefon: 6-70; 16-58. (Za informacije vprašati 6-70).

ARISTIDE GUALCO Trst, ulica S. Servolo 2,

TOVARNA CEVI IN PREŠANIH PLOŠČ.

Ne boji se konkurence.

Smešnica. A: O, o, že zopet si pijan; ti zapravljaš po krčmah, žena in otroci pa trpé lakoto! — B: Da, da! to je že res, ali če jaz od žoje umrem, jim tudi ni pomagano.

Društvene vesti.

Društvo „Narodni dom“ v Trstu aktivuje za petek dne 24. januarja 1908 v gornjo dvorano restavracije „Balkan“ ob 8. uri in pol zvečer občni zbor z naslednjim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo pregledovalnega odseka. 5. Sklepanje predloga odbora, da se društvo razide. Za sklep o razidu društva treba glasom zadnjega odstavka § 12. društvenih pravil tričetrtinske večine in prisotnosti dveh tretjin vseh členov.

Z obzirom na to in ker se je moral občni zbor že trikrat odložiti radi neukupnosti, prosimo, da se vsi člani gotovo udeležijo tega občnega zbora.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu ponovi na splošno željo svoj veliki koncert v nedeljo dne 2. februarja.

Vspored bo bolj popoln kakor je bil na novo leto. Toliko na znanje slavnemu občinstvu. Vse podrobnosti se objavi pravočasno. **Plesni odsek „Tržaški Sokola“** naznanja, da se od danes naprej ne vrše več plesne vaje. Nazdar!

Pevsko društvo „Slovanska straža“ v Gropadi bo imelo svoj prvi občni zbor dne 19. 1. 1908.

Pevsko društvo Zvonimir v Rocolu naznanja da bo imelo dne 19. januarja t. l. redni občni zbor v prostorih g. Prašelj v Rocolu.

Jubilej poštne hranilnice. Jutri 12. t. m. obhaja poštna hranilnica petindvajsetletnico svojega obstanka.

Nar. delav. organizacija

Listki za današnjo predstavo prodajajo se ves dan v uradu N. D. O. Popust za člane znaša 30%.

Shod aršenalcev. Ozirom na proslavo prof. Mandića se je moral zopet odložiti shod aršenalcev, in se definitivno določi za nedeljo 19. t. m.

Darovi.

Tamburaškemu odseku pev. društva „Kolo“ je daroval „Narodni pipčarski klub“ v Trstu 30 kron. Srčna hvala!

Vesti iz Goriške.

x Ponočna straža v Gorici. Mestnemu vslužbencu Gian Vittorio Quaini je dal mušicij koncesijo, da ustanovi ponočno stražo, ki bi imela nadzorovati prodajalnice in hišna vrata. Pogajal se je z dosedanjimi tremi zasebnimi nočnimi stražniki, a ti niso hoteli stopiti v njegovo službo, kakor niso hoteli vsprejeti njegove ponude tudi mnogi lastniki hiš in prodajalnic. Kakor hud Lah je Quaini vsprejel v službo le take osebe, ki so njegovega mišljenja in med temi več italijanskih podanikov. Kakšne vrste so ti ljudje, dokazuje dejstvo, da je prišel na novega leta dan ob 3. uri zjutraj tak stražnik v Centralno kavarno, kjer je naročil več pijač. Ko ga je natakar prijel, naj plača, je povedal da nima ni božjaka v žepu, začel goste in gospodarja pitati s porchi sciavi in enako ter grozil nastopu z dietvom. Poklican stražnik ga je odvedel v luko.

Vesti iz Istre.

Jejšane. Poročil se je v sredo na Trst pri Reki gosp. Jernej Rupnik, trgovec in go-blačar v Dolenjah pri Jejšanah z gosp. Katarino Frol.

O tej priliki nabralo se je lepo svotico za našo družbo sv. Cirila in Metodija za Itru. Čestitamo!

Župnikom v Lanišću so izvolili dose-dnjega tamošnjega župe-upravitelja Josipa Vrbko. Novi župnik je uzorec duhovnik in pošten rodoljub. Naše čestitke.

Občinske volitve v Poreču. Dne 2. 3. 4. in 7. t. m. so se vršile v Poreču občinske volitve, na katerih so zmagali kandidatje italijanske kamore. Protikandidatov ni bilo. Zmagalno je, da je v tretjem razredu glasovalo le 236 volilcev.

MALI OGLASI.

Išče se čevljarški pomočnik. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 27

Oddajo se v najem 2 sobi s 3 posteljami po 70 krajc. na teden vsaka oseba in ena mala meblirana sobica mesečno 4 gid., ulica Panoz, ma šte. 276. 39

Ubiralec in popravljatelj glasovnikov se pri-poroča slav. očinstvu Anton Pečar ulica Dante Alighieri št. 3, II. nadst., Trst. 42

Sramota naj obije obraz onega, ki je dne 6. t. m. poslal neko anonimno pismo gospi A. S., katera mu priporoča, da naj svoj denar vporablja v drugo svrhu. 41

Gospodična edenindvajsetletna se želi se-naniti z gospodom v starosti od 26 do 40 let, če možno v cesarski službi. Na-slov pove „Inzeratni oddelek Edinosti“. 7

Društvo za zavarevanje goveje živine

v sv. Križu

naznanja svoj redni letni

občni zbor

ki se bo vršil

v nedeljo 12. t. m. ob 1. uri popol.

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev novega odbora.
5. Razni predlogi.

Odbor.

Na prodaj je

HIŠA

v kateri je gostilna, trafika in prodajalna še iz proste roke radi družbinskih razmer pod ugodnimi pogoji. Hiša leži nasproti kolodvoru Bohinjske železnice na Kranjskem. — Na-tančna pojasnila daje pismeno in ustmeno

ANTON JAMAR

Bohinjska Bela 34, Kranjsko.

Naznanjam

slavnemu občinstvu, da imam odprto gostilno cel pustni čas vsako nedeljo do 2. ure popoldne. Priporočam se slavnemu občinstvu za obilen obisk HENRIK KOSIČ gostilna „Pri stari Brekvi“, ulica Belvedere št. 16. 12

OBRTNO IN KONSUMNO DRUŠTVO SV. IVAN (pri cerkvi)

registrovana zadruga z cmejenim poročtvom

javlja slavnemu občinstvu, da je svoje prostore

preustrojilo v najnovejšem sloju.

Ima na razpolago veliko dvorano v pritličju, najmodernejši pivski salon ter tri sobe rezervirane za krste poroke in društvene sestanke. Toči domače vino, istrsko črno, belo vipavsko, kraški teran in refošk v buteljkah. Za obilen obisk se priporoča NAČELSTVO.

PEKARNA in SLADČIČARNA

Dominik Milanič, Trst

ulica della Guardia šte. 24

Prodaja: 3-krat na dan svež kruh, najfinejšo moko vsake vrste; vino v buteljkah in likerji.

Bogata zaloga specialne grenčice „TORERO“.

Patrizio Pittaro & Giovanni Bianchi

Autorizovana delavnica za električno napeljavo

TRST, Largo Santorio Santorio št. 5 v začetku ulice Farneto

Napeljava elektr. zvoncev, brzojavov, telefonov in strelovodov.

Popolne napeljave električne luči.

Motori in električna vetrla. — Postavljanje svetilk itd.

Aparati baterije in potrebščine za električno zdravljenje.

Delo se izvršuje hitro in natančno. — CENE ZMERNE. — CENIKI ZASTONI.

ŽELEZNATO VINO

lekarnarja

Gabrijela Piccoli

v LJUBLJANI

c. in k. dvorni zalagatelj in pa-pežev zalagatelj

izvrstno učinkujoče, ima v sebi železov preparat, kateri lahko prebavljanje pospešuje, pri-poročljivo je posebno slabotnim, na pomanjkanju krvi trpe-šim in tudi nervoznim ose-bam bledečim in slabotnim otrokom.

Prodaja se v Trstu v lekarnah:

„CREVATO“ ulica Poste 9 in „LEITENBURG“ Trg San Giovanni.

Dr. Kopřiva

zdravstveni svetnik in mestni fizik v Lju-bljani je zapisoval okrevajočim in malo-krvnim vedno z najboljšim vspehom železnato vino leka-rnarja Piccoli-ja v Ljubljani.

Dr. S. Sterger

c. kr. okrajni zdravnik v Ljubljani, je v slučajih bledice in pri okrevajočih otrocih z najboljšim vspehom uporabljal železnato vino lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani.

Dr. L. Fürber

Stabni zdravnik v Gorici zapisoval je osebam, ki so že delj časa bile nervoz-ne železnato vino lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani in cer vedno z najboljšim vspehom.

D. F. Gelger

praktični zdravnik v Ljubljani, dosegel je z železnatim vinom lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani izvrstne vspehe.

Dr. Defranceschi

primarij v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem me-stu izjavlja, da je z vspehom železnatega vina lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani zelo zadovoljen.

Naročila se točno izvrše proti povzetju

Prilika. Novi veliki dohodi blaga za obleke paletot za moške in dečke po najni-žjih cenah pri Ivanu Šimic, Trst, ulica Barriera 32 (v hiši lekarnarja Piccoli-ja) 1349

TOVARNA TESTENIN

GIUSEPPE TREVISAN

Trst, ul. Molin a vento 3

SPECIJALITETA testenin in Colonjskih tortolin ga-rantirano iz fine muke in jajc. Sprejema naročila ter pošilja brezplačno v vsaki del mesta.

Usaka ekonomična družina

nakupi

VERMOUTH

v velikem skladišču v ulici San Nicolò 18

Buteljke „Reklam“ od 1 litra 55 krajcarjev.

Nepremenjeni tip. — Znamka neprekosljiva.

Umetni

fotografični atelje

pri sv. Jakobu

ulica Rivo št. 42 (pritličje)

TRST.

Izvršuje vsako fotografično delo kakor tudi razglede posnetke, notranjost lokalov, por-celanaste, plošče za spomenike, itd. itd.

POSEBNOST

Povečanje vsakater fotografije.

Radi udobnosti P. N. naročnikov spre-jema naročila in jih izvršuje na domu ali zunaj mesta.

Albert Faber

Zaloga gozdnih proizvodov in kuriva. tovarna za brezplinske brikete iz drvenega oglja, se priporoča v zalaganje hrastovih in bukovih drv prirejenih za peč

angleškega in inozemskega svetlega premoga — brezplinskih briketov iz drvenega oglja: „BOULE“ v veliki jajčasti obliki za vsako kurjavo. — Zariči (ko-madi v maljajčasti obliki) za odprto ognjišče in likanje.

Naročbe, ki se izvrše točno, je nasloviti na tovarniško pisarno:

Trst — Via della Tesa št. 22

ali na naročilno pisarno v Trstu pri tvrdki

GIOV. ANGELI ul. Vinc. Bellini št. 11

(nasproti cerkvi novega Sv. Antona).

Gumijevce cev. in neprodno blago.

+ „OLLA“ +

priznan kakor najboljši in neprekoslji-va vrsta vseh gumijevih izdelkov

— DVELETHNA GARANCIJA —

M. Gál — Trst, Corso 4.

Polijavke: g. 2, 3, 4, 5.

Delavnica pasov, klinih pasov, elastič-nih nogavic, obvez, ravnodržav, ber-gel in blazni trigatorji od gl. 120 saprej.

Telefoni za v. 200 K 2, nav. K — 50.

:: ŠIVALNI STROJI ::

znamenite tovarne Haid & Neu

po najnižjih cenah.

Neprekosljive mrežice za beložarno luč.

Skladišče koles — Riccardo Sanzin

Trst, ulica delle Poste 6

Potrebščine za šivalne stroje in kolesa (bi-ciklji). — POPRAVLJANJA

+ Giulio Reddersen +

TRST, ulica Giosuè Carducci šte. 23

TELEFON šte. 813

Kirurško orodje, ortopedični aparati, Modere, umetne roke in noge, berglje, klini pas, elastični pas in nogavice, elektroterapične priprave, aparati za inhalacijo.

SKLADIŠČE potrebščin za kirurško zdrav-ljenje. Potrebščine iz gumija in neprodno-ga blaga.

Gospodarsko društvo „Vrdela“ na Vrdeh

priporoča slavnemu občinstvu dobro urejeno

gostilno

ulica dello Scoglio šte. 794.

Na razpolago ima tudi veliko dvorano, igre za kroglje itd. Toči se domače istrsko črno in belo vino. Kraški teran prve vrste. Domača kuhinja.

Za mnogobrojen obisk se priporoča ODBOR

Successori Antonio Malusa

CENTRALA: PODRUŽNICA:

Ul. Lazzaretto vecchio 15 Ul. Gelsi 1

Velika skladišča vina

strko in dalmatinsko vino, domače olje, aganje

desertna vina, šampanjec

Prosto na dom. Skladišča v oddaji

Prodajalna jestvin

Ul. Industria

653 (vagal ul.

Vespuoli) TRST

ALOJZ LEGAT

Sveže blago. — Poštuna cena.

Dobre švičarske žepne ure

(zlate, srebrne, niklajste in kovinaste)

po originalnih tovarniških cenah se vdobe samo v novi prodajalnici

JOSIP OPPENHEIM

izdelovatelj švičarskih ur in časomerjev.

Trst - Barriera vecchia 35 nasproti Kav. Reclam

Ure na nihalo (z udarom stolpnih ur od K 14.- naprej)

izbera zlatih prstanov, brošev, uhanov, in maslinih parčicah pr-stanov od K 6.- naprej. — POPRAVE PO ZMERNIH CENAH.

Govori se slovensko.

Mehanična delavnica

avtorizovana za napeljavo vode in plina

GUIDO SAMBO

Zastopnik odlikovane tovarne gramofonov Teodor Pichler.

GRAMOFONI od 50 K naprej z dobrim glasom

in specij. olosče na izbero.

Skladišče gramof. "etlik, aparatov za

Auerjevo luč. in oevl.

Popravljajo koles, gramofonov, motorov na plin ali bsa-ziz, električnih zvoncev in vsako mehanično delo.

Trst, Piazza San Francesco d' Assisi 8.

HOTEL BALKAN

78 sob, elektr. razsvetljava, HR, kupači, Pečari & Zlati

HOTEL BALKAN